

Jedinečná příroda Bílých Karpat pod jednou střechou. Ve Veselí nad Moravou se slavnostně otevírá Dům přírody

15.3.2024 - Veronika Krejčí | Ministerstvo životního prostředí ČR

Moderní návštěvnické středisko je umístěno v historické části Veselí nad Moravou, které je vstupní branou do jižní části Chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty.

Dům přírody Bílých Karpat dnes slavnostně otevřel ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL) společně s hejtnanem Jihomoravského kraje Janem Grolichem (KDU-ČSL). Je součástí programu Dům přírody, který ve spolupráci s partnery realizuje Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. Investorem a provozovatelem Domu přírody Bílých Karpat je místní organizace Českého svazu ochránců přírody (ČSOP).

„Přírodu jižní Moravy mám rád a vždycky se do ní rád vracím. O to víc vítám, že tady vznikl Dům přírody, který díky svým vzdělávacím aktivitám pomůže tuto jedinečnou oblast Bílých Karpat nejen více poznat, ale hlavně ukáže, jak ji chránit. Děti, studenti i dospělí tu najdou velkou škálu aktivit i hravou expozici, která je provede místní říší zvířat, lesa a luk. Je to další skvělá příležitost, jak pěstovat vztah k přírodě a radost z péče o ni. Proto mě těší, že jsme toto moderní návštěvnické centrum mohli jako Ministerstvo životního prostředí podpořit dotací téměř 72 milionů korun,“ říká ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL).

Návštěvnické středisko vzniklo na místě střediska ekologické výchovy, které poskytovalo informace a osvětu o přírodě Bílých Karpat téměř třicet let. *„Dlouho jsme přemýšleli, kdo by měl návštěvníky v Domě přírody provázet expozicí. Nakonec jsme se rozhodli pro obyvatelku bělokarpatských lesů a luk, užovku stromovou. Celá expozice totiž sází na hravost a interaktivitu. Největší prostor samozřejmě věnujeme jedinečným bělokarpatským loukám, ale Dům přírody není jen expozice, budou tu kroužky pro děti, dospělí se mohou těšit na tematické přednášky, exkurze i další akce. Budování domu přírody nebylo jednoduché, jsme proto velmi vděční za pomoc Jihomoravského kraje a města Veselí nad Moravou,“ vysvětluje Jitka Říhová z ČSOP.*

„Letos se na jižní Moravě otevřou hned tři Domy přírody kromě Bílých Karpat ještě na Pálavě a v Hodonínské Dúbravě. Bude to místo, kde budou moci návštěvníci víc poznat jedinečnost těchto částí Moravy. Proto jsme všechny finančně podpořili, jen na veselský Dům přírody kraj poskytl více než 10 milionů korun,“ dodává Jan Grolich, hejtnan Jihomoravského kraje.

„Program Dům přírody jsme koncipovali podle modelu, který funguje i jinde ve světě. Domy přírody orientují návštěvníky v území, poskytují jim základní informace a zázemí. Chceme představit území nejrůznějšího charakteru, aby bylo vidět, jak je naše příroda a krajina rozmanitá. Rádi bychom, aby si lidé odnášeli, co dělat proto, aby taková zůstala i v budoucnu,“ vysvětluje František Pelc, ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Dům přírody Bílých Karpat tvoří dvě propojené budovy. Původní historická budova na Bartolomějském náměstí byla kompletně zrekonstruována. Druhá je novostavbou v pasivním stylu. I zde je umístěna část expozice, a to ve dvou patrech. Vznikl tady atelier pro praktickou činnost nejen s dětmi, ale i pro různé workshopy a kurzy.

První část expozice seznamuje návštěvníky s celým karpatským horským obloukem, na krátkých

záběrech z dronu i s nejzajímavějšími místy Bílých Karpat. Druhá se věnuje lesu, představení jsou i jeho typičtí obyvatelé, například jasoň dymnivkový, modranka karpatská, tesařík alpský, zdůrazněn je význam mrtvého dřeva. Největší prostor zaujímá část o loukách, biodiverzitě zdejších travních porostů a o tom, jak o ně pečovat. Odvíjí se tu 8 příběhů, které se na loukách během roku odehrávají, od přezimování rostlin a živočichů až po klíčení orchidejí, vývoj modráška či vznik čarodějných kruhů. Poslechnout si lze i zvuky, které vydává chřástal, kobylka nebo cvrček. Návštěvníci si mohou pod lupou prohlédnout semínka nejběžnějších lučních bylin.

V nové budově je představena propojenost Nadzemí a Podzemí. Návštěvníci tu mohou shlédnout nejružnější filmy s tematikou půdy i přírody Bílých Karpat, čeká je i interaktivní hra. Na panelu Tipy na výlety je k dispozici 20 výletů, včetně popisu trasy a výčtu přírodovědných a kulturních zajímavostí.

Venkovní prostory lákají na model řeky Moravy s meandry, který ukazuje, jak zadržet vodu v krajině. Je tu přírodní zahrada s hmyzím hotelem, mrtvým dřevem, kompostem, bylinkovým záhonem, ukázkou druhově bohaté louky, vzácnými plevely, v zástinu i druhy světlých lesů.

Poznámky: Investor: Český svaz ochránců přírody, základní organizace Bílé Karpaty (ZO ČSOP Bílé Karpaty) Autoři ideového záměru: pracovníci Správy CHKO Bílé Karpaty, VIS Bílé Karpaty o.p.s. a členové ZO ČSOP Bílé Karpaty Generální projektant stavby: G G ARCHICO a. s. Projektant a autoři expozice: Petr Korecký, Radomír Staš, Ivana Jongepierová, Ladislav Miko Realizace: SYNER, s. r. o., Sun Drive, s. r. o., TOKA a. s. Technický dozor investora: Stavební servis.net, s.r.o. Manažerské řízení: Karel Kříž a Jitka Říhová Animace, spoty, film: Tomáš Hrůza, Ivan Stříteský, AVC SKYFILM, AV PRO Autoři programu Dům přírody: Pavel Pešout, Lenka Šoltysová

Finanční podpora: Ministerstvo životního prostředí Operační program Životní prostředí Jihomoravský kraj Město Veselí nad Moravou + drobní přispěvatelé

Celkové způsobilé výdaje: 84.467.868 Kč bez DPH Dotace EU: 71.797.688 Kč bez DPH. Příspěvek příjemce podpory: 12.670.180 Kč bez DPH

https://www.mzp.cz/cz/news_20240315_Jedinecna-priroda-Bilych-Karpat-pod-jednou-strechou-Ve-Veseli-nad-Moravou-se-slavnostne-otevira-Dum-prirody